

Đổi mới hoạt động giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên trường Đại học Mở - Địa chất theo tinh thần nghị quyết Đại hội XIII của Đảng

Phạm Quốc Đăm*

*ThS, Đại học Mở - Địa chất

Received: 14/5/2022 Accepted: 22/5/2022 Published: 28/5/2022

Abstract: *The Resolution of the 13th Party Congress affirmed: “Speed up the implementation of fundamental and comprehensive renovation and improve the quality of education and training” and “Strongly shift the educational process from mainly equipping knowledge to one comprehensively develop the capacity and quality of learners”. National defense and security education for students is a major policy of our Party and State, plays an important role in the strategy of training human resources for the cause of national construction and defense. Therefore, renewing the activities of national defense and security education for students in the spirit of the Resolution of the 13th Party Congress is an urgent requirement today.*

Keywords: *Student; National Defense and Security Education*

1. Mở đầu

Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng khẳng định: “Đẩy nhanh thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện và nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo”¹ và “Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học”². Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) cho sinh viên là chủ trương lớn của Đảng, Nhà nước ta, có vai trò quan trọng trong chiến lược đào tạo nguồn nhân lực cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Vì vậy, đổi mới hoạt động GDQP&AN cho sinh viên theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng là đòi hỏi cấp thiết hiện nay.

Khoa Giáo dục quốc phòng, Trường Đại học Mở - Địa chất được thành lập theo Quyết định số 1363/QĐ ngày 20/12/1982 của Bộ trưởng Bộ Đại học và Trung học chuyên nghiệp (nay là Bộ Giáo dục và Đào tạo). Khoa được giao nhiệm vụ GDQP&AN cho sinh viên, theo chương trình, kế hoạch giảng dạy các học phần theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Trường Đại học Mở - Địa chất. Thực hiện nhiệm vụ này, thời gian qua, mặc dù còn gặp nhiều khó khăn song dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng ủy, Ban Giám hiệu Nhà trường và sự nỗ lực của lãnh đạo, chỉ huy Khoa và đội ngũ cán bộ, giảng viên, công tác giảng dạy, quản lý hoạt động học tập môn GDQP&AN của Nhà trường đã từng bước đi vào nề nếp; thực hiện đúng quan điểm của Đảng,

pháp luật của Nhà nước, hướng dẫn của các bộ, ban, ngành chức năng. Theo đó, nội dung, chương trình và giáo trình, giáo khoa, tài liệu cũng như các điều kiện đảm bảo cho môn học đã được quan tâm đầu tư, từng bước đáp ứng yêu cầu đòi hỏi tình hình mới; chương trình môn học GDQP&AN của trường đã thể hiện được mục tiêu, nội dung kiến thức và kỹ năng, phương pháp hình thức thi, kiểm tra, cấu trúc tổng thể và thời lượng các học phần, tỷ lệ giữa lý thuyết và thực hành đã điều chỉnh tương đối hợp lý; thông qua quá trình học tập, sinh viên đã nhận thức được tầm quan trọng của môn học và cảm thấy yêu thích môn học hơn. Từ đó, xây dựng cho mình thế giới quan, phương pháp luận về chiến tranh, quân đội và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Đặc biệt là mỗi sinh viên đã nâng cao bản lĩnh chính trị, lòng trung thành tuyệt đối với Tổ quốc với Đảng và nhân dân. Kết quả học tập, rèn luyện hằng năm của sinh viên, có 100% đạt yêu cầu, trong đó có 72% đạt khá, giỏi trở lên.

Tuy nhiên, hoạt động GDQP&AN của Nhà trường còn tồn tại một số bất cập, như: Hoạt động GDQP&AN đặt ra yêu cầu ngày càng cao, lưu lượng sinh viên cũng có biến động dẫn đến khó khăn trong chủ động bảo đảm sinh hoạt của sinh viên. Bên cạnh đó, khi đại dịch COVID-19 bùng phát, ảnh hưởng lớn đến chương trình, nội dung, thời gian. Một số cán bộ quản lý, giảng viên kinh nghiệm thực tiễn ít, chưa cập nhật công nghệ mới trong giảng dạy, phương pháp thuyết trình một chiều còn diễn ra, v.v. Một bộ phận sinh viên chưa nhận thức đúng về vai trò, tầm quan trọng của môn học nên chỉ học khi chuẩn bị thi,

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện ĐHĐB toàn quốc lần thứ XIII, tập I, tr.221, Nxb CTQG sự thật.

2. Sđd, tr.232.

kiểm tra.

Đề đổi mới hoạt động GDQP&AN cho sinh viên Trường Đại học Mở - Địa chất đạt chất lượng, hiệu quả, đáp ứng chủ trương Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng về “Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học”, cần thực hiện tốt mục tiêu đề ra.

2. Một số nội dung đổi mới hoạt động giáo dục quốc phòng và an ninh cho sinh viên trường Đại học Mở - Địa chất theo tinh thần nghị quyết Đại hội XIII của Đảng

2.1. Tăng cường giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng tham gia đổi mới hoạt động GDQP&AN theo hướng phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học.

Thực tiễn cho thấy, khi cấp ủy, chỉ huy các cấp, trực tiếp là cấp ủy, chỉ huy khoa GDQP và đội ngũ giảng viên có nhận thức đúng, có sự đồng thuận cao, xác định chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chương trình, kế hoạch đúng và trúng, thì hoạt động đổi mới hoạt động GDQP&AN sẽ đạt kết quả tốt; ngược lại, hoạt động này sẽ khó đạt hiệu quả cao. Vì vậy, phải tập trung giáo dục, quán triệt các chủ trương, quan điểm của Đảng về công tác giáo dục, đào tạo: Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, Nghị quyết Đại hội XI Đảng bộ Quân đội và Chỉ thị 12-CT/TW, ngày 03-5-2007 của Bộ Chính trị (khóa X) về “Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác GDQP&AN trong tình hình mới”, Luật GDQP&AN. Cùng với đó, phải làm cho mọi sinh viên nhận thức rõ việc học tập môn học GDQP&AN là nội dung quan trọng, yêu cầu bắt buộc. Đồng thời, khắc phục tình trạng coi nhẹ môn học hoặc cho rằng đó chỉ là “môn học phụ” không cần thiết. Bên cạnh đó, tích cực bồi dưỡng cho sinh viên có kỹ năng tự học, tự rèn, tự quản lý học tập, biết xác định mục tiêu, xây dựng kế hoạch, quản lý thời gian, phương pháp học tập, v.v. Trong quá trình lên lớp, giảng viên cần kết hợp chặt chẽ giữa việc truyền thụ tri thức với bồi dưỡng phương pháp tự học, tự quản lý cho sinh viên; coi tri thức, kỹ năng tự học, tự quản lý của sinh viên là một mục tiêu quan trọng của quá trình dạy học.

2.2. Thường xuyên phát triển chương trình, nội dung, tài liệu giảng dạy tạo cơ sở cho đổi mới GDQP&AN theo hướng phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học.

Đây là nội dung có ý nghĩa hết sức quan trọng, trực tiếp góp phần nâng cao chất lượng đổi mới hoạt động GDQP&AN cho sinh viên. Thực tiễn chúng

minh rằng, nhiệm vụ GDQP&AN, mục tiêu đào tạo luôn vận động và phát triển không ngừng. Điều đó đặt ra cho cấp ủy các cấp, nhất là cấp ủy, chỉ huy khoa GDQP cần chú trọng xây dựng kế hoạch phát triển chương trình, lựa chọn nội dung, hình thức, phương pháp giảng dạy GDQP&AN phù hợp với từng đối tượng sinh viên và gắn lý thuyết và thực hành, lý luận với thực tiễn. Trên cơ sở chương trình GDQP&AN dành cho sinh viên đại học, cao đẳng theo Thông tư số 03/2017/TT-BGDĐT, Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo về ban hành chương trình GDQP&AN; Thông tư số 08/2015/TT-BLĐTĐBXH, cần chủ động tổng hợp, cập nhật các nội dung về tình hình kinh tế - xã hội, quốc phòng, an ninh,... đưa vào nội dung chương trình bảo đảm thực hiện thống nhất, sát với thực tiễn; kết hợp liên hệ thực tiễn tình hình thế giới, đất nước và ngành, nghề đào tạo để minh chứng cho cơ sở lý luận. Về nội dung, cần chú trọng bảo đảm cân đối giữa kiến thức giới thiệu của giảng viên lên lớp với bố trí thời gian trao đổi, thảo luận, thực hành hợp lý để kịp thời giải quyết những vướng mắc của sinh viên. Cần bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ giảng viên sử dụng nhuần nhuyễn các phương pháp giảng dạy tích cực gắn với ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học. Đồng thời, cần phân bổ lại thời gian môn học theo hướng tăng thời gian huấn luyện kỹ năng thực hành, các hoạt động bổ trợ, nhất là tham quan, học tập tại các đơn vị Quân đội.

2.3. Chú trọng đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ, năng lực đội ngũ cán bộ, giảng viên, đáp ứng yêu cầu đổi mới GDQP&AN.

Do quy mô đào tạo, lưu lượng sinh viên ngày càng tăng, cán bộ nghỉ hưu, luân chuyển nhiều, nên những năm qua, đội ngũ cán bộ, giảng viên ít được bổ sung. Để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ, cần đẩy mạnh công tác quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng phù hợp với nhu cầu, vị trí việc làm, thực hiện đa dạng hình thức đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực, trình độ cho đội ngũ cán bộ, giảng viên; lựa chọn cán bộ, giảng viên trẻ cử đi đào tạo sau đại học và bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh. Hằng năm, cùng với cử cán bộ, giảng viên tham gia các lớp tập huấn của Vụ GDQP&AN (Bộ Giáo dục và Đào tạo), phải đẩy mạnh bồi dưỡng tại chỗ thông qua các hoạt động như: dự giờ, bình giảng, hội giảng; phân công cán bộ, giảng viên có trình độ, kinh nghiệm kèm cặp, bồi dưỡng giảng viên trẻ; duy trì nền nếp hội thi giảng viên giỏi, v.v. Qua đó, bồi dưỡng, nâng cao năng lực toàn diện cả về kinh nghiệm và phương pháp giảng

dạy cho đội ngũ cán bộ, giảng viên. Cùng với đó, phải khuyến khích, động viên và có quy chế về công tác nghiên cứu khoa học nhằm nâng cao chất lượng nghiên cứu các đề tài cấp cơ sở, thiết thực phục vụ đổi mới hoạt động giảng dạy, quản lý, rèn luyện sinh viên.

2.4. Tăng cường đầu tư bảo đảm cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới GDQP&AN.

Để đáp ứng yêu cầu phát triển và đặc thù môn học, cần tiếp tục quan tâm đầu tư đồng bộ, tiến tới chuẩn hóa, hiện đại hóa hệ thống cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học và các mặt bảo đảm khác, cho sinh viên thực sự được trải nghiệm môi trường quân sự. Trước mắt, cần xây dựng lộ trình, kế hoạch đảm bảo nguồn lực, xây dựng hệ thống đường truyền tích hợp, liên kết thông minh, trường bản ảo, thư viện điện tử và nâng cấp các phòng học chuyên dùng, phòng máy tính, trang thiết bị hiện đại, bảo đảm đủ giáo trình, tài liệu phục vụ giảng dạy, học tập, kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của sinh viên. Đặc biệt, cần

chủ động phối hợp với cơ quan chức năng của Binh chủng Pháo binh, Ban Chỉ huy quân sự Quận Bắc Từ Liêm bảo đảm tốt trang thiết bị, mô hình học cụ, vật chất bảo đảm cho giảng dạy và huấn luyện sinh viên. Chủ động xây dựng các phần mềm tiện ích có kết nối internet phục vụ giảng dạy trực tuyến trong điều kiện dịch COVID-19 bùng phát phức tạp, tạo thuận lợi cho sinh viên tự học, tự nghiên cứu, kiểm tra, thi để phát triển toàn diện năng lực, phẩm chất người học.

Tài liệu tham khảo

(1) Bộ Giáo dục và đào tạo (2020), *Thông tư số 05/2020/TT- BGDDT* ngày 18/3/2020, *ban hành Chương trình GDQP&AN trong trường trung cấp sư phạm, cao đẳng sư phạm và các cơ sở giáo dục đại học*. Hà Nội

(2) Chính phủ (2003), *Nghị định số 165/2003/NĐ-CP* ngày 22/12/2003, *của Chính phủ về biệt phái sĩ quan ĐND Việt Nam*. Hà Nội

(3) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện ĐHDB toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, tr.232, Nxb CTQG sự thật.